

פקודת התאונות ומחלות משלח-היד (הודעה), 1945 *

פקודה הקובעת הוראות בדבר הודעת תאונות ומחלות משלח-היד.
חוק יוחק בידי הנציב העליון לפלשתינה (א"י) בעצתה של המועצה
הפלשתינאית (א"י) לאמור: -

1. שם קצר

פקודה זו תיקרא פקודת התאונות ומחלות משלח-היד (הודעה), 1945;

2. פירוש

בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים שבצדם, אלא-אם יחייב
נוסח הכתוב פירוש אחר: -

"**בודק**" פירושו בודק כל-שהוא שמינה אותו הנציב העליון לפי
סעיף 4 של פקודת מחלקת העבודה, 1943;

"**מחלת משלח-יד**" פירושה מחלה הנוכרת בתוספת השלישית
או מחלה אחרת כל-שהיא שעליה הוטלו הוראות סעיף 5 בתקנות שהותקנו
לפי הפקודה הזאת;

"**מנהל**" פירושו מנהל מחלקת העבודה;

"**מעביד**" כולל כל חבר בני-אדם, מאוגד או בלתי מאוגד, ובא-
כוחו האישי החוקי של מעביד שמת, ומקום ששירותי עובד הושאלו או
הושכרו באופן זמני לאדם אחר ע"י האדם שאתו התקשר העובד בחווה
של שירות או שווליאות, יהיו רואים את המעביד הראשון, לצרכי פקודה

* [ע"ר מס' 1409, תוס' מס' 1, 13 במאי 1945, עמ' 62.]

זו, כאילו הוא ממשיך להיות מעבידו של העובד, בשעה שהוא עובד למען אותו אדם אחר. לגבי אדם, שהוא חבר באגודה שיתופית רשומה ועוסק בעבודה המבוצעת ע"י אותה אגודה שיתופית, יהיו רואים, לצרכי פקודה זו, את האגודה השיתופית כאילו היא המעביד, למרות מה שאדם זה מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים ברווחים או בהשתכרויות ברוטו של האגודה השיתופית;

"מקרה מסוכן" פירושו מקרה כל-שהוא ממין מקרים שעליהם הורחבו הוראות סעיף 3 בכללים שהותקנו לפי הפקודה הזאת;

"עובד" פירושו, אדם כל-שהוא שהתקשר עם מעביד בחוזה של שירות או שולליאות או העובד לפי חוזה זה, בין בעבודת-כפיים ובין בעבודת פקידות או באופן אחר, ובין שהחווה הוא מפורש ובין שהוא דבר הלמד מעניינו, בין שהוא בעל-פה ובין שהוא בכתב; וכולל אדם, שהוא חבר באגודה שיתופית רשומה ועוסק בעבודה המבוצעת ע"י אותה אגודה שיתופית, אף-על-פי שאותו אדם מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים ברווחים או בהשתכרויות ברוטו של האגודה השיתופית, אולם המונח אינו כולל -

(א) עובד חוץ;

(ב) אדם שטיב עבודתו עראי, והוא מועבד שלא לצרכי מלאכתו או עסקו של המעביד, או

(ג) משרת-בית, העובד בבית פרטי;

"עובד-חוץ" פירושו אדם שלו נמסרים מצרכים או חמרים לשם עיבודם, ניקויים, רחיצתם, שינויים, קישוטם, גמר מלאכתם או תיקונם, או לשם התאמתם למכירה בביתו הוא או במקום אחר שלא בפיקוחו או הנהלתו של האדם שמסר את החמרים או המצרכים.

3. הודעת תאונות

(1) מקום שאירעה תאונה כל־שהיא שמקורה בעבודתו של עובד

כל־שהוא ובמשך אותה עבודה, והיא -

(א) גורמת ליציאת נשמתו של אותו עובד; או

(ב) עושה אותו עובד נטול־יכולת - במשך יותר משלושה

ימים - מלהשתכר שכר מלא בעבודה שבה הועבד בשעת

אותה התאונה, או - אם אותו עובד הוא חבר לאגודה

שיתופית רשומה ומועבד על־ידיה ואינו עובד תמורת

שכר אלא מקבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלקים

ברוחים או בהשתכרויות־ברוטו של האגודה השיתופית

- עושה אותו לנטול־יכולת, במשך יותר משלושה ימים,

מלבצע את המלאכה שבה היה מועבד בשעת אותה

תאונה, ישלח המעביד מיד לבודק אשר־על הגליל שבו

אירעה התאונה - הודעה בכתב על התאונה באותו טופס,

ומצירוף אותם פרטים, המובאים בתוספת הראשונה.

(2) מקום שנמסרה הודעה לפי סעיף זה על תאונה כל־שהיא שגרמה

להינטל־יכולת ונסתיימה, לאחר מסירת הודעה עליה, במוותו

של האדם שניטל כושר עבודתו, ישלח המעביד הודעה בכתב

על מקרה המוות לבודק אשר־על הגליל, שבו אירעה אותה

התאונה, מיד כשנודע דבר מקרה המוות למעביד.

(3) כל מעביד החדל מלמלא אחרי דרישות סעיף־קטן (1) או סעיף־

קטן (2) יאשם בעבירה על הפקודה הזאת.

(4) מקום שאירעה תאונה כל־שהיא שעליה חל סעיף זה לעובד,

ששירותו הושאל או הושכר אותה שעה באופן זמני על־ידי

המעביד לאדם אחר, יאשם אותו אדם אחר בעבירה על

פקודה זו, אם חדל מלהודיע מיד למעביד את דבר התאונה.

4. כוח להרחיב את ההוראות

בדבר הודעת תאונות על מקרים מסוכנים

אם סבור הנציב העליון כי - מחמת הסיכון של חבלת-גוף רצינית לעובדים - רצוי שתימסר הודעה לפי סעיף 3 בכל מקרה ומקרה של מין מיוחד כל-שהוא של התפוצצות, שריפה, תמוטת בניינים, תאונות למכונות או למיסדה, או מקרים אחרים, במקומות עבודתם של עובדים, רשאי הוא להרחיב - בכללים שהותקנו לפי פקודה זו - את הוראות הסעיף ההוא על כל מין כזה של מקרים, בין שגרמו למוות או להינטל-יכולת ובין שלא גרמו, ורשאי הוא, בכל כללים כאלה, להתיר שההודעה הדרושה בדבר מקרה כל-שהוא, שבו נוגעים הכללים, תישלח לא מיד, אלא במשך הזמן שיוגבל בכללים.

5. מסירת הודעה על מחלות משלח-יד

(1) כל רופא מוסמך המטפל בחולה או הנקרא לבקר חולה שהוא מאמין בו כי הוא סובל ממחלת משלח-יד כל-שהיא, שחלה בה במשך עבודתו כעובד, ישלח מיד - אם לא נשלחה הודעה כזאת לפני-כן - הודעה לפי הכתובת, "בודק העבודה הראשי, מחלקת עבודה, ירושלים", שתפרש את שמו ואת כתובת הדואר המלאה של החולה ואת המחלה שלדעת הרופא הזה סובל ממנה החולה, ואת השם והכתובת של המקום, שבו הוא עובד או עבד לאחרונה, ושל המעביד או שהעבירו לאחרונה.

(2) חדל רופא מוסמך כל-שהוא מלשלוח הודעה כל-שהיא בהתאם לדרישות הסעיף הזה, יאשם בעבירה על הפקודה הזאת.

(3) כל מעביד המאמין או חושד, או שיש לו סיבות מסתברות להאמין או לחשוד, כי בקרב העובדים, שהוא מעבידם, קרה מקרה של מחלת משלח-יד, ישלח מיד לבודק אשר-על הגליל, ולרופא הממשלתי של מחלקת הבריאות אשר-על הנפה, ששם נמצא

מקום עבודתם של עובדים אלה, הודעה בכתב על מקרה זה, בטופס המובא בתוספת השנייה ובצירוף הפרטים המפורטים בה, והוראות הפקודה הזאת בדבר הודעת תאונות תחולנה על כל מקרה כזה, באותו אופן שהן חלות על תאונה כל־שהיא הנזכרת באותן הוראות.

(4) הנציב העליון רשאי להטיל - בכללים שיותקנו לפי הפקודה הזאת - את הוראות הסעיף הזה על מחלה כל־שהיא, מלבד אלה הנזכרות בתוספת השלישית, בגין כל המקומות שבהם מועבדים או ביחס למיין או סוג כל־שהם של מקומות כאלה.

6. חקירה במקרה-מוות מחמת תאונה או מחלת משלח-יד

(1) מקום שחוקר סיבות מוות עורך חקירה בדבר גופתו של אדם כל־שהוא שמותו יכול היה להיגרם על־ידי תאונה או מחלה כל־שהן, שלפי הפקודה הזאת דרוש למסור הודעה עליהן, ידחה החוקר את החקירה, אלא־אם־כן יהיה נוכח בודק או איזה אדם אחר בשם המנהל - כדי לעקוב אחרי מהלך החקירה, וישלח לבודק אשר־על הגליל, שבו מתקיימת החקירה, לפחות ארבעה ימים לפני עריכת החקירה שדוחתה, הודעה בכתב על הזמן והמקום שבהם תיערך החקירה שדוחתה:

בתנאי כי לפני הדיחוי יהיה חוקר סיבות המוות רשאי לגבות עדות לשם קביעת זהותה של הגופה ויהיה רשאי לצוות לקברה. (2) בכל חקירה כאמור לעיל יהיו בני־האדם הבאים, דהיינו -

- (א) בודק כל־שהוא;
- (ב) קרוב כל־שהוא של האדם, שבדבר מותו נערכת החקירה;
- (ג) המעביד שבשירותו אירעה התאונה או המחלה;
- (ד) אדם כל־שהוא שנתמנה בכתב על־ידי רוב העובדים המועבדים במקום עבודתו של המנוח;

(ה) אדם כל-שהוא שנתמנה בכתב על-ידי ארגון-עובדים כל-שהוא או התאגדות אחרת של בני-אדם שעמם נמנה המנוח בזמן מותו, או שעמם נמנה עובד כל-שהוא המועד במקום העבודה הנ"ל;

- (ו) התאגדות מעבידים כל-שהיא שהמעביד הנ"ל חבר בה, זכאים - מתוך כפיפות לסמכותו של חוקר סיבות המוות לבלי להתיר שאלה כל-שהיא אשר הוא סבור בה שאיננה לעניין, או שמבחינה אחרת אינה שאלה ניאותר - לחקור עד כל שהוא, בין בעצמם ובין על-ידי עורך-דין או סוכן;
- (3) מקום שבכל חקירה כזאת שאין בודק נוכח בה, נמסרת עדות על רשלנות כל-שהיא כרשלנות שגרמה או סייעה לתאונה או למחלה, או על פגם כל-שהוא במקום-העבודה או מסביב לו, הנראה לחוקר סיבות המוות כדורש תקונה, ישלח חוקר סיבות המוות לבודק אשר-על הגליל שבו נערכה החקירה, הודעה בכתב על הרשלנות או הפגם.
- (4) הוראות סעיף זה באות להוסיף על הוראות פקודת חוקרי סיבות המוות, ולא לגרוע מהן.

7. כוחו של מנהל להורות חקירה פורמאלית

של תאונות ומקרי מחלות משלח-יד

- (1) המנהל רשאי, במקום שסבור הוא כי מן הרצוי לעשות כן, להורות שתיערך חקירה פורמאלית בכל תאונה, שמקורה בעבודתו של עובד כל-שהוא ואירעה בהמשך אותה עבודה, או במקרה של מחלת משלח-יד, שחלה בה, או שחושדים שמא חלה בה, עובד כל-שהוא בהמשך עבודתו, ועל סיבותיהן ומסיבותיהן, וההוראות הבאות תהיה נודעת להן נפקות לגבי כל חקירה כזאת: -

(א) המנהל רשאי למנות אדם מוסמך לערוך את החקירה, וכן רשאי הוא למנות אדם כל־שהוא בעל ידיעה משפטית או מיוחדת כי ישמש יושב־מומחה בעריכת החקירה;

(ב) האדם, או בני־האדם שנתמנו כך (הקרויים להלן בסעיף זה "בית־המשפט") יערכו את החקירה בפומבי, באותו אופן ובהתאם לאותם תנאים שבית־המשפט יחשוב אותם לייעילים ביותר כדי לקבוע סיבותיהן ומסיבותיהן של התאונה או מקרה מחלת משלח־היד, וכדי לאפשר לבית־המשפט לערוך את הדין־והחשבון הנזכר בסעיף הזה;

(ג) לצרכי החקירה יהיה כוחו של בית־המשפט יפה ככוחותיו של בית־משפט שלום, כשהוא משתמש בשיפוט פלילי, ונוסף על כך יהיה כוחו יפה -

(I) להיכנס ולבדוק כל מקום או בניין, שהכניסה אליהם או בדיקתם נראות לבית־המשפט נחוצות לצרכים הנ"ל;

(II) לדרוש - בהזמנות של בית־המשפט שתהיינה חתומות בידי בית־המשפט - כי יתייצבו בפניו כל אותם בני־אדם שימצא לנכון לקראם לבוא לפניו ולחקרם לתכליות הנ"ל, ולדרוש תשובות או דינים־זחשבונו על אותן שאלות וחקירות שימצא לנכון לערכן;

(III) לדרוש הרֵאָיִית כל פנקסים, ניירות ותעודות, שהוא מוצא אותם לחשובים לתכליות הנ"ל;

(IV) להשביע ולדרוש מכל אדם שנחקר לערוך ולחתום הצהרה על אמיתות הרצאת הדברים שאמר אותם בשעת היחקרו;

(ד) לבני־אדם המתייצבים כעדים בפני בית־המשפט יינתנו שכר־בטלה, הוצאות נסיעה ודמים, שהיו ניתנים - לפי תקנות העדים (שכר בטלה) - לעדים המתייצבים בפני בית־משפט כל־שהוא לפי דרישת הממשלה כדי למסור עדות במשא־זמתן פלילי כל־שהוא; ובמקרה של חילוקי־דעות בדבר הסכום שיינתן, יעביר בית־המשפט את המחלוקת לרשם הראשי של בית־המשפט העליון, ולפי בקשה חתומה בידי בית־המשפט יברר הלה ויקיים את הסכום הניאות של אותם שכר־בטלה, הוצאות נסיעה ודמים;

(ה) בית־המשפט יערוך די־וחשבון למנהל, שבו יציין את סיבותיהם ומסיבותיהם של התאונה או של מקרה מחלת משלח־היד, ויסיף כל הערות שבית־המשפט ימצא לנכון להעירן;

(ו) בית המשפט רשאי לדרוש, כי ההוצאות, שהוצאו בזמנה ולשמה של חקירה שנערכה לפי סעיף זה (לרבות גמול לבני־אדם כל־שהם שנתמנו לפעול כיושבים־מומחים), ישלמן - כולן או מקצתן - אדם כל־שהוא, שהוזמן להתייצב בפניו, ושהוא נראה לבית־המשפט - בגלל כל פעל או חדלון־מעשה מצדו או מצד כל משמש או סוכן שלו - אחראי, כדי דרגה כל־שהיא, לתאונה או למקרה מחלת משלח־היד, אולם כל אותן הוצאות, שלא נדרש לשלמן כך, יהיו רואים אותן כחלק מהוצאותיו של המנהל בהגשמת הפקודה הזאת;

(ז) כל אדם החדל - בלא צידוק מספיק (ועליו תחול חובת ההוכחה), לאחר שקיבל את שכר־הבטלה, הוצאות הנסיעה והדמים (אם יש כאלה) שהוא זכאי להם - מלמלא אחר כל הזמנה או שא־ילה של בית־המשפט, או מונע או מעכב את בית־המשפט בביצוע תפקידו, יאשם בעבירה, ויהיה צפוי - משיתחייב בדין - לקנס

של עשרה פונטים או למאסר של חודש או לאותם שני ענשים כאחד, ובמקרה של חדלון-מעשה מלמלא אחר שאילה לערוך דין וחשבון כל-שהוא או להראות תעודה כל-שהיא - אם נמשך חדלון-המעשה, שעליו נתחייב אדם בדינו באופן הנ"ל, לאחר החיוב בדין - יאשם בעבירה נוספת ויהיה צפוי - משיתחייב בדין - לקנס של עשרה פונטים על כל יום שבו נמשך חדלון-המעשה כנ"ל.

(2) המנהל רשאי לגרום לפרסום הדין והחשבון של בית-המשפט ברבים, באותו זמן ובאותו אופן שימצאם נכונים.

8. ענשים

(1) אדם כל-שהוא האשם בעבירה על הפקודה הזאת או על כללים כל-שהם שהותקנו לפיה, יהיה צפוי - משיתחייב בדין - לקנס של עשרים פונט או למאסר של שלושה חדשים או לאותם שני ענשים כאחד.

(2) מקום שהוכח כי עבירה על פקודה זו או על כללים כל-שהם שהותקנו לפיה, שעברה אותה חברה, אגודה שיתופית או חבר בני-אדם אחר, נעשתה בהסכמתו או סיועו החשאי של מנהל, נשיא, יו"ר, מנהל-עסקים, מזכיר או פקיד אחר כל-שהם של החברה, האגודה השיתופית או חבר-בני-האדם האחר, או שרשלנות כל-שהיא מצדם של מנהל, נשיא, יו"ר, מנהל-עסקים, מזכיר או פקיד אחר כל-שהם של החברה, האגודה השיתופית או חבר בני-האדם האחר הקלה את ביצוע העבירה, יהיו רואים כל אדם כזה, וגם את החברה, האגודה השיתופית או חבר בני-האדם כאשמים בעבירה, והם יהיו צפויים להיות מובאים לדין ולהיענש בהתאם לכך.

9. כוחו של הנציב העליון להתקין כללים
הנציב העליון רשאי להתקין כללים בדרך-כלל לשם ביצוען של הוראות הפקודה הזאת.

10. הטלת הפקודה על הממשלה
מבלי לפגוע בכללות הטלתה של הפקודה הזאת מכריזים בזה כי פקודה זו תחול על תאונות או מחלות משלה-יד שתארענה לבני-אדם המועבדים על-ידיה או במרותה של -
(א) מחלקה כל-שהיא של ממשלת פלשתינה (א"י), שאינם חברי חיל-המשטרה הפלשתינאית (א"י); או

(ב) מחלקה כל-שהיא של ממשלת הוד רוממותו, שאינם -
(I) חברי כוחות הימייה, הצבא או האווירייה של הוד רוממותו;
וכן

(II) בני אדם כאלה או סוג כזה של בני אדם (פרט לאנשי כוחות הימייה, הצבא או האווירייה של הוד רוממותו), המועבדים על-ידיה או במרותה של מחלקה כל-שהיא של ממשלת הוד רוממותו, שיהיה הנציב העליון רשאי לנקבם בצו,

ובמקרים אלה תימסר ההודעה, שלפי פקודה זו חייב למסרה המעביד, על-ידי אותו אדם שאותו יורה בכתב ראש המחלקה של ממשלת פלשתינה (א"י), או בא כוח המחלקה של הוד רוממותו, בפלשתינה (א"י), הכול לפי העניין.

11. הגשמת הפקודה
מנהל מחלקת העבודה יהיה אחראי להגשמתה של הפקודה הזאת.

התוספת הראשונה

פקודת תאונות ומחלות - משלחיד (הודעה), 1945.
הודעה, לפי סעיף 3, על תאונה או מקרה מסוכן

1. שם המעביד.....
2. כתובת המפעל או המקום שבו אירעו התאונה או המקרה המסוכן.....
3. טיב התעשייה או העסק.....
4. הסניף או המחלקה והמקום המדוייק שבהם אירעו התאונה או המקרה המסוכן.....
5. פרטים על הנחבל
(א) שם משפחה
(ב) שמות אחרים
(ג) מין
(ד) גיל ביום ההולדת האחרון
(ה) משלחיד מדוייק
(מקום שאפשר, הימנע מהמונח "פועל")
5. פרטים על הנחבל.....
6. התאריך והשעה של התאונה או המקרה המסוכן.....
7. שעה שבה התחיל הנחבל לעבוד ביום התאונה.....
8. סיבתם או טיבם של התאונה או המקרה המסוכן.....
אם נגרמו ע"י מכונה -
(א) ציין את שם המכונה ואת החלק שגרם לתאונה.....
- (ב) ציין אם היתה המכונה מונעת בכוח מיכאני בשעת התאונה.....
9. טיב החבלות, מקומן ומידתן.....
10. אם לא היתה התאונה תאונת-מוות, ציין אם היה הנחבל נטול כושר עבודה במשך יותר משלושה ימים -
(א) ולא יכול להשתכר שכר מלא בעבודה שבה עבד בזמן התאונה, או

(ב) אם - בהיותו חבר באגודה-שיתופית רשומה ומועבד על-ידיה - לא עבד בשכר, אלא קיבל את גמולו, כולו או מקצתו, בחלק מן הרווחים או השתכרויות-ברוטו של האגודה השיתופית - לא יכול לבצע את העבודה שבה עבד בזמן התאונה.

.....
(רשום "כן" או "לא", הכול לפי העניין)

..... תאריך.....
..... חתימת המעביד

התוספת השניה

פקודת תאונות ומחלות משלח-יד (הודעה), 1945.
הודעה, לפי סעיף 5(3), על מקרה של מחלת-משלח-יד.
(יש לשלחה לבודק אשר-על הגליל ולרופא הממשלתי של מחלקת הבריאות, אשר-על הנפה, שבה נמצא מקום העבודה).

מפעל

1. שם המעביד .....
2. כתובת מקום העבודה .....
3. כתובת המשרד .....
- (אם העבודה במקום-העבודה היא זמנית בלבד)
4. טיב התעשייה או העסק .....

אדם שנפגע

5. טיב מחלת משלח-היד .....
6. (א) שם משפחה .....
- (ב) שמות אחרים .....
7. כתובת (קבועה) .....
8. כתובת זמנית (לכשישנה) .....
9. מין, וגיל ביום ההולדת האחרון .....
10. משלח-היד המדוייק .....
- (מקום שאפשר, הימנע מהמונח "פועל")

..... תאריך.....
..... חתימת המעביד

התוספת השלישית

- אמיינתית (אסבסטוסיס).
- גחלת.
- דלקת-עור.
- הרעלת אנילין.
- הרעלת בנוזין כרונית.
- הרעלת זרחן.
- הרעלת זרניך.
- הרעלת כספית.
- הרעלת מנגן.
- הרעלת עופרת.
- הרעלת פחמן דו-גפרית.
- התכייבות אפיתליומאטית הבאה מחמת עטרן, זפת, כופר, שמן מינראלי או פארפין או תרכובת, מוצר או שייר כלשהם של כל חומר מן החמרים האלה.
- התכייבות כרומית, דהיינו התכייבות הבאה מחמת חומצה-כרומית או דו-כרומת האשלגן, הנתרן או האמון או תכשיר כל-שהוא של חמרים אלה.
- צהבת של הרעלה, דהיינו, צהבת הבאה מחמת סטראכלוריתן או חמרים חנקניים או אמידיים הבאים מבנוזין או מחומר מרעיל אחר.
- צורנית (סיליקוסיס).

גורט
נציב עליון

12 במאי, 1945